

SAİT FAİK ABASIYANIK

Bütün Öyküleri

Sait Faik Abasıyanık, 18 Kasım 1906'da Adapazarı'nda doğdu, çocukluk yıllarını Karamürsel ve Adapazarı arasında geçirdi. İlkokula Rehber-i Terakki'de başlayan Sait Faik, ailesinin İstanbul'a taşınmasıyla İstanbul Erkek Lisesi'ne devam etti. Ancak toplu bir disiplin cezası nedeniyle Bursa Erkek Lisesi'ne nakledildi ve 1928 yılında buradan mezun oldu. İlk öyküsü "İpekli Mendil"i Bursa'da, bir edebiyat dersi ödevi olarak yazdı.

1929'da "Uçurtmalar" başlıklı yazısı *Milliyet* gazetesinde yayımlandı. İstanbul Darülfünunu'nda (günümüzde İstanbul Üniversitesi) birkaç yıl edebiyat okuduktan sonra Fransa'ya giderek Grenoble Üniversitesi'nde bir süre eğitim aldı. Ancak akademik disipline pek de uygun olmayan mizacı, onu bambaşka yollara sürükledi. 1934'te İstanbul'a döndü ve öyküleri *Varlık*, *Ağaç*, *Servetifünun-Uyanış*, *Ses*, *Yeni Ses*, *Yaprak*, *Yenilik* gibi dergilerde yayımlanmaya başladı. İlk kitabı *Semaver*, 1936'da yayımlandığında Türk hikâyeciliğine yeni bir soluk getirmişti. Ardından *Sarıncı* (1939) ve *Şahmerdan* (1940) gibi eserleriyle edebiyat dünyasında kendine özgü bir yer edindi.

Babasının 1938'de vefatından sonra, annesiyle birlikte Burgazada'daki köşke yerleşti. Bu küçük ada, onun edebiyatındaki insan ve doğa gözlemlerinin en büyük ilham kaynaklarından biri oldu. İstanbul'un kenar mahallelerinden balıkçılara, esnaftan ada sakinlerine kadar herkes, onun öykülerinde birer kahramana dönüştü.

1940'lı yıllarda siroz hastalığına yakalanan Sait Faik, bu zor sürece rağmen yazmaktan vazgeçmedi. Öykülerinde İstanbul'un ve insanının renklerini anlatmayı sürdürdü. 1953'te Amerika'daki Mark Twain Derneği'ne onur üyesi seçilerek uluslararası takdir kazandı. Ancak yaşamı, 11 Mayıs 1954'te, henüz 48 yaşındayken sona erdi.

Vasiyetiyle eserlerinin telif haklarını ve malvarlığını Darüşşafaka Cemiyeti'ne bağışladı. Onun anısını yaşatmak amacıyla 1955'ten itibaren "Sait Faik Hikâye Armağanı" düzenlenmeye başlandı. Bu ödül, Türk öykücülüğüne yıllardır değerli isimler kazandırmaya devam ediyor.

DOĞAN KİTAP TARAFINDAN YAYIMLANAN DİĞER KİTAPLARI

Semaver
Lüzumsuz Adam
Son Kuşlar
Alemdağ'da Var Bir Yılan

BÜTÜN ÖYKÜLERİ

Yazan: Sait Faik Abasıyanık

Yayına hazırlayanlar: Hülya Balcı, Sema Çubukçu, Aslı Güneş, Senem Kale, Nimet Kırşan, Kemal Küçükgedik

Yayın hakları: © 2025 Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1. baskı / Ocak 2025 / ISBN 978-625-6162-90-7

Sertifika no: 44919

Kapak tasarımı: Gökçen Yanlı

Kapak illüstrasyonu: Sezen Özyıldız Aşkın

Sayfa uygulama: Yeşim Ercan Aydın

Baskı: Optimum Basım

Tevfikbey Mah. Dr. Ali Demir Cad. NO:51/1

34295 K.Çekmece/İSTANBUL

T: +90 212 463 71 25

Sertifika No: 41707

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

SAİT FAİK ABASIYANIK

Bütün Öyküleri

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

Bu edisyon Varlık Yayınları, Bilgi Yayınevi, YKY, İş Kültür Yayınları baskılarından yararlanılarak hazırlanmıştır.

İçindekiler

SEMAVER	15
Semaver.....	17
Stelyanos Hrisopulos Gemisi.....	21
Meserret Oteli.....	28
Bir Kıyının Dört Hikâyesi.....	32
Babamın İkinci Evi.....	37
İpekli Mendil.....	40
Kıskançlık.....	43
Bohça.....	46
Orman ve Ev.....	50
Düğün Gecesi.....	53
Şehri Unutan Adam.....	56
Üçüncü Mevki.....	60
Garson.....	64
Birtakım İnsanlar.....	68
Sevmek Korkusu.....	71
Louvre'dan Çaldığım Heykel.....	74
Robenson.....	76
İhtiyar Talebe.....	78
Bir Vapur.....	97
SARNIÇ	99
Sarnıç.....	101
Kalorifer ve Bahar.....	105
Beyaz Altın.....	112
Bir Karpuz Sergisi.....	120
Mavnalar.....	124
Gece İşi.....	127
Hancının Karısı.....	132
Loğusa.....	135
Ormanda Uyku.....	140
Kim Kime.....	147
Park.....	152

Gaz Sobası.....	159
Plaj İnsanları	165
Davut'un Anası.....	171
Grenoble'da İtalyan Mahallesi.....	175
Marsilya Limanı.....	178
ŞAHMERDAN	181
Şahmerdan.....	183
Çelme.....	187
Kaşıkkadası'nda "Medarı Maişet"ten.....	193
Mağpus.....	200
Bir Define Arayıcısı	205
Projektörcü.....	211
Francala mı, Ekmek mi?.....	215
Paşazade.....	219
Krallık.....	222
Çöpçü Ahmet	225
Köye Gönderilen Eşek.....	228
Zemberek	232
Alt Kamara.....	236
Satılık Dünya.....	239
Köy Hocası ile Sığırtmaç.....	243
Şeytanminaresi	246
Bekâr	249
Beyaz Pantolon.....	255
Bir Kadın	262
LÜZUMSUZ ADAM	265
Lüzumsuz Adam	267
Ben Ne Yapayım?.....	274
Birahanedeki Adam.....	277
Mürüvvet	280
İp Meselesi	286
Menekşeli Vadi.....	290
Bizim Köy Bir Balıkçı Köyüdür	295
Kaçamak, Papağan, Karabiber.....	301
Bacakları Olsaydı.....	307

Ayten	311
Papaz Efendi.....	314
Bir Külhanbey Hikâyesi.....	321
Kameriyeli Mezar	325
Hayvanca Gülen Adam	331
MAHALLE KAHVESİ.....	335
Mahalle Kahvesi.....	337
Plajdaki Ayna	341
Uyuz Hastalığı Arkasından Hayal.....	350
Dört Zait.....	353
Hallaç.....	357
Baba-Oğul	362
Karanfiller ve Domates Suyu.....	366
Bilmem Neden Böyle Yapıyorum?.....	369
Bir Sarhoşluk	373
Kınalada' da Bir Ev.....	376
Süt	378
Gramofon ve Yazı Makinesi.....	381
Barometre.....	387
İzmir'e.....	390
Kış Akşamı, Maşa ve Sandalye.....	396
Bir Bahçe.....	399
Bir İlkbahar Hikâyesi	402
Sakarya Balıkçısı	405
Kestaneci Dostum.....	410
Söyledim Durdum.....	415
Ermeni Balıkçı ile Topal Martı.....	418
Sinağrit Baba.....	422
HAVADA BULUT	425
Havada Bulut	427
Ay Işığı	436
Havada Bulut	443
Büyük Hülyalar Kuralım.....	448
Karidesçinin Evi.....	453
Yorgiya'nın Mahallesi.....	461

Kurabiye.....	469
Korkunç Bir Pastane	473
Eleni ile Katina	479
Falcı Matmazel Todorı	482
Birinci Mektup.....	486
İkinci Mektup	489
Sonu	497
KUMPANYA.....	501
Kumpanya	503
Kriz.....	558
Gauthar Cambazhanesi.....	573
HAVUZ BAŞI.....	589
Havuz Başı.....	591
Kumarbaz Hayri Efendi.....	595
Çatışma.....	601
İyilik Unutulmaz.....	605
Bir Sonbahar Akşamı.....	608
Bir Ev Sahibi	611
Bayan Gülseren	615
Yüksekkaldırım.....	620
On Milyonerle On Metresi	625
Jimnastik Yapan Adam	632
İnsan Gibi Bir Şey: Huy.....	636
Su Basması	640
Mektup	644
Sur Dışında Hayat	647
Serseri Çocukla Köpek.....	653
Sonbahar	655
İnsanlar, Türküler, Masallar.....	657
Parkların Sabahı, Akşamı, Gecesi.....	661
Cezayir Mahallesi	665
Simitle Çay.....	669
Şehrin Sabahları ve Adamlarından Biri.....	671
Şehrâyin.....	673
Güğüm.....	675

SON KUŞLAR.....	677
Son Kuşlar.....	679
Bulamayan.....	684
Yaşayacak.....	691
Kendi Kendime.....	695
Radyoaktiviteli, Röportajlı Hikâye.....	698
Bir Kaya Parçası Gibi.....	703
Gün Ola Harman Ola.....	706
Ağıt.....	709
Balıkçısını Bulan Olta.....	713
Barba Antimos.....	716
Haritada Bir Nokta.....	719
Sivriada Geceleri.....	725
Sivriada Sabahı.....	729
Türk Ülkesi.....	735
Yandan Çarklı.....	739
Pay.....	742
Korentli Bir Hikâye.....	747
Kırlangıç Yuvasındaki Kadın.....	752
Dondurmacının Çırağı.....	756
ALEMDAĞ'DA VAR BİR YILAN.....	763
Öyle Bir Hikâye.....	765
Yalnızlığın Yarattığı İnsan.....	772
Alemdağ'da Var Bir Yılan.....	779
Panco'nun Rüyası.....	782
Melâhat Heykeli.....	786
Yani Usta.....	789
İki Kişiyi Bir Hikâye.....	792
Rıza Milyon-er.....	799
Sarmaşıklı Ev.....	805
Eftalikus'un Kahvesi.....	811
Hişt, Hişt!.....	815
Dülger Balığının Ölümü.....	818
Kafa ve Şişe.....	821
Çarşıya İnemem.....	824

Dolapdere	829
Bir Hastalık	831
Yılan Uykusu.....	836
AZ ŞEKERLİ.....	841
Son Hikâyeleri – Az Şekerli.....	843
Battaniye.....	847
G.....	850
Hikâye Peşinde	854
Kalinikhta.....	860
Eski Hikâyelerinden Birkaçı – Bir Başka İstanbul.....	863
Bardaklar.....	865
Bekleyen Adamın Üç Hali	867
Müthiş Bir Tren.....	871
Bir Aşk Hikâyesi	875
Gümüş Saat.....	878
İlk Okuyucu Mektubu.....	881
Kıraathaneler	886
Fındık.....	889
Şöhrete Dair	892
Âşiyân Müzesi.....	895
Genç Edebiyatçılar.....	901
TÜNELDEKİ ÇOCUK.....	907
Tüneldeki Çocuk.....	909
Ketenhelvacı	913
Önündeki Kış	917
Bin Dört Yüz Yetmiş Altı Nikel Kuruşun Hikâyesidir.....	920
Sevgilime Mektuplar	923
Bir Kütüphanenin Hikâyesi	935
Kaşıkadası'ndan Mektuplar	939
İki Kişi Arasında	941
Sevgiliye Mektup	943
Türkçeye Tercüme Edilemeyen Kitap	945
Ayağıma Dolaşan Röportaj	948
Diş ve Diş Ağrısı Nedir Bilmeyen Adam.....	952
Güzeller Seçiliyor.....	956

Kraliçenin Evinde	961
“d” Grubu Sergisi	965
Rakı Şişesinde Balık Olmak İsteyen Şair	969
Uzun Ömer	975
MAHKEME KAPISI.....	981
Seylan Çayı Hırsızları	983
Modern Bir Karıkoca	988
“Bursa’dan Cesur Bir İhtiyar Geldi”	991
İki Buçuk Liralık Bir Rüşvet	995
Bir Peri Masalı mı? İpekli Kumaş Hırsızlığı mı?	998
Üç Bayan Bir Bay	1002
Koltuk Değnekli Adam	1005
Pişmanlık.....	1008
Nüfuz Tezkeresiz Adam.....	1011
Sultan Mahmut Türbesi’nin Kurşunları	1014
Altmış Liralık Bir Kadın Çantası	1018
Bıçakla Oynanmaz.....	1021
Yüze Yakın Basamak	1024
Çamaşır İpleri ve Don Gömlek Hayaletleri	1027
Üniversiteliler ve Bir Bayan	1032
Artistler Turneye Çıkarlarken.....	1035
Bu Senenin Meşhur Karakışı Cinayeti	1038
Dayının Ceket.....	1041
H. Soğukpınar	1044
Yerli İskoç Kumaşından Spor Ceket	1048
Yüz Bin Marsilya Kiremiti.....	1051
Meryem Ana Kandili Ampulünün Kordonu.....	1054
Davacıya Göre: Bir Muharebe.....	1058
Başkalarının Derdiyle Dertlenen Bayan	1061
Mahkemeye Verilen Mektuplar Kimin?.....	1064
Portakal Ezmelerinde Boya Var mı, Yok mu?	1068
Sözlük	1071

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

SEMAVER

Semaver

“Sabah ezanı okundu. Kalk yavrum, işe geç kalacaksın.”

Ali nihayet iş bulmuştu. Bir haftadır fabrikaya gidiyordu. Anası memnundu. Namazını kılmış, duasını yapmıştı. İçindeki Cenabı Hak'la beraber oğlunun odasına girince uzun boyu, geniş vücudu ve çok genç çehresiyle rüyasında makine-ler, elektrik pilleri, ampuller gören, makine yağları sürünen ve bir dizel motoru homurtusu işiten oğlunu evvela uyandırmaya kıyamadı. Ali işten çıkmış gibi terli ve pembeydi.

Halıcıoğlu'ndaki fabrikanın bacası kafasını kaldırmış, bir horoz vekarıyla sabaha, Kâğıthane sırtlarında beliren fecri-kâzibe bakıyordu. Neredeyse ötecekti.

Ali nihayet uyandı. Anasını kucakladı. Her sabah yaptığı gibi yorganı kafasına büsbütün çekti. Anası yorgandan dışarıda kalan ayaklarını gıdıkladı. Yataktan bir hamlede fırlayan oğluyla beraber tekrar yatağa düştükleri zaman bir genç kız kahkahasıyla gülen kadın, mesut sayılabilirdi. Mesutları çok az bir mahallenin çocukları değil miydiler? Anasının çocuğundan, çocuğun anasından başka gelirleri var mıydı? Yemek odasına kucak kucağa geçtiler. Odanın içini kızarmış bir ekmeğin kokusu doldurmuştu. Semaver, ne güzel kaynardı. Ali semaveri, içinde ne ıstırap, ne grev, ne de kaza olan bir fabrikaya benzetirdi. Ondandır yalnız koku, buhar ve sabahın saadeti istihsal edilirdi.

Sabahleyin Ali'nin bir semaver, bir de fabrikanın önünde bekleyen salep güğümü hoşuna giderdi. Sonra sesler. Halıcıoğlu'ndaki askeri mektebin borazanı, fabrikanın uzun ve bütün Haliç'i cımlatan düdüğü, onda arzular uyandırır, arzular söndürürdü. Demek ki Alimiz biraz şairceydi. Büyük değirmende bir elektrik amelesi için hassasiyet, Haliç'e büyük transatlantikler sokmaya benzerse de biz, Ali, Mehmet, Hasan biraz böyleyizdir. Hepimizin gönlünde bir aslan yatar.

Ali annesinin elini öptü. Sonra şekerli bir şey yemiş gibi dudaklarını yaladı. Annesi gülüyordu. O annesini her öpüşte, böyle bir defa yalanmayı âdet etmiş-

ti. Evin küçük bahçesindeki saksıların içinde fesleğenler vardı. Ali birkaç fesleğen yaprağını parmaklarıyla ezerek avuçlarını koklaya koklaya uzaklaştı.

Sabah serin, Haliç sisliydi. Arkadaşlarını sandal iskelesinde buldu; hepsi de dinç delikanlılardı. Beş kişi Halıcıoğlu'na geçtiler.

Ali bütün gün zevkle, hırsla, iştiyakla çalışacak. Fakat arkadaşlarından üstün görünmek istemeden. Onun için dürüst, gösterişsiz işleyecek. Yoksa işinin fiyakasını da öğrenmiştir. Onun ustası İstanbul'da bir tek elektrikçiydi. Bir Alman'dı. Ali'yi çok severdi, işinin dalaveresini, numarasını da öğretmişti. Kendi kadar usta ve becerikli olanlardan daha üstün görünmenin esrarı çeviklikte, acelede, aşağı yukarı sporda yani gençlikteydi.

Akşama, arkadaşlarına yeni bir dost, yeni bir kafadar, ustalarına sağlam bir işçi kazandırdığına emin ve memnun evine döndü.

Anasını kucakladıktan sonra karşı kahveye, arkadaşlarının yanına koştu. Bir pastra oynadılar. Bir heyecanlı tavla partisi seyretti. Sonra evinin yolunu tuttu. Anası yatısı namazını kılıyordu. Her zaman yaptığı gibi anacığının önüne çömel-di. Seccadenin üzerinde taklalar attı. Dilini çıkardı. Nihayet kadını güldürmeye muvaffak olduğu zaman, kadıncağız selam vermek üzereydi.

Anası:

"Ali be, günah be yavrum" dedi. "Günah yavrucuğum, yapma!"

Ali:

"Allah affeder ana" dedi.

Sonra saf, masum sordu:

"Allah hiç gülmez mi?"

Yemekten sonra Ali, bir Natpinkerton romanı okumaya daldı. Anası ona bir kazak örüyordu. Sonra yükün içinden lavanta çiçeği kokan şilteler serip yattılar.

Anası sabah namazı okunurken Ali'yi uyandırdı.

Kızarmış ekmeğin kokan odada semaver ne güzel kaynardı. Ali semaveri, içinde ne ıstırap, ne grev, ne de patron olan bir fabrikaya benzetirdi. Onda yalnız koku, buhar ve sabahın saadeti istihlal edilirdi.

* * *

Ali'nin annesine ölüm, bir misafir, bir başörtülü, namazında niyazında bir komşu hanım gelir gibi geldi. Sabahları oğlunun çayını, akşamları iki kap yemeği-

ni hazırlaya hazırlaya akşamı ediyordu. Fakat yüreğinin kenarında bir sızı hissediyor; buruşuk ve tülbent kokan vücudunda akşamüstleri merdivenleri hızlı hızlı çıktığı zaman bir kesiklik, bir ter, bir yumuşaklık duyuyordu.

Bir sabah, daha Ali uyanmadan, semaverin başında üzerine bir fenalık gelmiş, yakın sandalyeye çöküvermişti. Çöküş, o çöküş.

Ali annesinin kendisini bu sabah niçin uyandırmadığına hayret etmekle beraber uzun zaman vaktin geciktiğini anlayamamıştı. Fabrikanın düdüğü, camların içinden tizliğini, can koparıcılığını terk etmiş ve bir sünger içinden geçmiş gibi yumuşak, kulaklarına geldi. Fırladı. Yemek odasının kapısında durdu. Masaya elleri dayalı uyuklar gibi vaziyetteki ölüyü seyretti. Onu uyuyor sanıyordu. Ağır ağır yürüdü. Omuzlarından tuttu. Dudaklarını soğumaya başlamış yanaklara sürdüğü zaman ürperdi.

Ölümün karşısında, ne yapsak, muvaffak olmuş bir aktörden farkımız olmayacak. O kadar, muvaffak olmuş bir aktör.

Sarıldı. Onu kendi yatağına götürdü. Yorganı üstlerine çekti; soğumaya başlayan vücudu ısıtmaya çalıştı. Vücudunu, hayatiyetini bu soğuk insana aşılama-ya uğraştı. Sonra, âciz, onu köşe minderinin üzerine attı. Bütün arzusuna rağmen o gün ağlayamadı. Gözleri yandı, yandı, bir damla yaş çıkarmadı. Aynaya baktı. En büyük kederin karşısında, bir gece uykusuz kalmış insan çehresinden başka bir çehre almak kabil olmayacak mıydı?

Ali birdenbire zayıflamak, birdenbire saçlarını ağarmış görmek, birdenbire belinde müthiş bir ağrıya iki kat oluvermek, hemen yüz yaşına girmiş kadar ihtiyarlamak istiyordu. Sonra ölüye bir daha baktı. Hiç de korkunç değildi.

Bilakis çehre eskisi kadar müşfik, eskisi kadar mülayimdi. Ölünün yarı kapalı gözlerini metin bir elle kapadı. Sokağa fırladı. Komşu ihtiyar hanıma haber verdi. Komşular koşa koşa eve geldiler. O fabrikaya yollandı. Yolda kayıkla giderken, ölüme alışmış gibiydi.

Yan yana, kucak kucağa, aynı yorganın içinde yatmışlardı. Ölüm munis, anasına girdiği gibi onun bütün hassasiyetini, şefkatini, yumuşaklığını almıştı. Yalnız biraz soğuktu. Ölüm bildiğimiz kadar korkunç bir şey değildi. Yalnız biraz soğuktu o kadar...

Ali, günlerce evin boş odalarında gezindi. Gece ışık yakmadan oturdu. Geceyi dinledi. Anasını düşündü. Fakat ağlayamadı.

Bir sabah yemek odasında karşı karşıya geldiler. O, yemek masasının mu-

Denizi, vapuru, adası, mahalle kahveleri, salaş meyhaneleri, bohem pasajları, Ermeni balıkçısı, topal martısı, Lüzumsuz Adam'ı, sokak köpekleri, bin bir hüznün oynadığı günbatımları, gün doğmadan sokakları dolduran ameleleri, paydos saatlerinin umutsuz memurları, rakı şişesinde balık olan şairleri, neşeli kumpanyaları, sokakları utangaçça adımlayan yoksul çocukları, gayrimüslimleri, yalnızlığına ortak ettiği küçük insanlarıyla İstanbul'u yazdı Sait Faik, İstanbul oldu.

Küçük İnsan'ın tekmil öyküsü bu kapagın altında.

QR kodu okutunuz

Dijital fiyat etiketi

Sertifika no: 46919

ISBN 978-625-6162-90-7

9 786256 162907

